

Yogasutra MCQ

SA040104

1. योगदर्शनस्य उपजाता कः?(A)जैमिनिः, B)पाणिनिः, C)पतञ्जलिः ,D)वररुचिः।)
2. अथ योगानुशासनं इति सूत्रस्थः अथशब्दस्य किमर्थः? (A)अनन्तरं, B) प्रश्नं, C)समाधानं, D)अधिकारम्।)
3. को नाम योगः? (A) वृत्तिनिरोधः,B) वृत्तिसंयोगः, C) वृत्तिव्यवहारः,D) वृत्तिव्यावृत्तिः।)
4. चित्तस्य भूमयः कतिविधम्? (A)नवधा,B) पञ्चधा, C)अष्टधा,D)षष्टधा।)
5. क्षिप्ते प्रवृत्तः गुणः किम्? (A)सत्वः, B)रजः, C)तमः, D)गुणसंयोगः।)
6. विक्षिप्ते प्रवृत्तः गुणः किम्? (A) सत्वः, B) रजः, C) तमः , D)गुणसंयोगः ।)
7. एकाग्रे प्रवृत्तः गुणः किम्? (A)गुणसंयोगः , B) सत्वः ,C)रजः ,D) तमः।)
8. मूढं नाम चित्तभूमौ प्रवृत्तं गुणः किम् ?(A)गुणसंयोगः, B) सत्वः ,C) रजः ,D)तमः ।)
9. द्रष्टुः पुरुषस्य कुत्र स्थितिर्भवति ? (A) विरूपे, B) स्वरूपे, C) चक्षुषि, D) नासाग्रे।)
10. वृत्तयः कतिविधम्? (A) त्रिविधं, B) चतुर्विधं, C) पञ्चविधं, D)सप्तविधं।)
11. प्रमाणानि कतिविधम्? (A) त्रीणि, B) चत्वारः, C) पञ्च, D) षट्।)
12. रजसः उद्रेकात् अस्थिरं चित्तभूमिः किम्? (A)क्षिप्तं,B) मूढं, C) निरुद्धं , D) विक्षिप्तं।)
13. प्रमाणविपर्ययविकल्पनिद्रास्मृतयः किम् ? (A)पदार्थाः, B)गुणाः, C) वृत्तयः, D) विक्षेपाः।)



Yogasutra MCQ

14. विपर्ययस्वरूपं किम् ?(A) सत्यज्ञानं, B) मिथ्याज्ञानं, C) निद्राज्ञानं ,D) स्मृतिज्ञानं।)
15. मिथ्याज्ञानं अतद्रूपप्रतिष्ठं - किम् ?(A) विकल्पः, B) विपर्ययः, C) निद्रा, D) स्मृतिः।)
16. अभावप्रत्ययालंबना वृत्तिः - किम् ? (A) निद्रा ,B) स्मृतिः ,C) ज्ञानं ,D)मेधा)
17. अनुभूतविषयाऽसंप्रमोषः - किम् ?(A) विकल्पः ,B)विपर्ययः ,C) निद्रा ,D)स्मृतिः ।)
18. चित्तवृत्तिनिरोधः कथं सम्भवति ?(A) निद्रावृत्या, B) विकल्पवृत्या, C) अभ्यासवैराग्याभ्यां, D) विपर्ययवृत्या ।)
19. अभ्यासो नाम किम् ?(A) स्थितौ यत्नः, B) विषयानुभवः,C) अस्थिरं यत्नः, D) वृत्तिव्यापारः।)
20. दृष्टानुश्रविकविषयवितृष्णस्य वशीकरणसंज्ञा - ? (A) वैराग्यं , B) अभ्यासः, C) तृष्णा, D)विषयवृत्तिः।)
21. दृष्टं आनुश्रविकं च कथं अभिधेयम्? (A) वैराग्यं, B) विषयः , C) अभ्यासः, D) तृष्णा।)
22. वितर्क विचारानन्दाऽस्मितारूपानुगमात् ----- (A) असंप्रज्ञातसमाधिः,B) संप्रज्ञातसमाधिः ,C) अन्यथा ख्यातिः, D)अनिर्वचनीयख्यातिः।)
23. संप्रज्ञातसमाधिः कतिविधः? (A) पञ्चविधं, B)चतुर्विधं, C) अष्टविधं, D) नवविधम् ।)
24. भाव्यस्य विषयान्तरपरिहारेण चेतसि पुनःपुनः निवेशनम्- (A)भावना ,B) अविद्या, C) अस्मिता, D) द्वेषः ।)
25. ईश्वरः तत्त्वानि च किम् ? (A) भावना, B) भाव्यं, C) अविद्या ,D)अस्मिता ।)
26. यदा महाभूतानि इन्द्रियाणि स्थूलानि विषयत्वेनादाय पूर्वापरानुसन्धानेन शब्दार्थोल्लेखेन क्रियते भावना - (A)



Yogasutra MCQ

निर्वितर्कः, B) सवितर्कः, C) सास्मितः, D) सानन्दः।)

27. महाभूतानि इन्द्रियाणि स्थूलानि विषयत्वेनादाय पूर्वापरानुसन्धानशून्यत्वेन क्रियते भावना किम् ? (A) सवितर्कः, B) निर्वितर्कः, C) सास्मितः, D) सानन्दः।)

28. शुद्धसत्वमालम्बनीकृत्य ग्राह्यस्य न्यग्भावात् चितिशक्तेः उद्रेकात् सत्तामात्रावशेषत्वेन क्रियते भावना - (A) सानन्दः, B) सवितर्कः, C) निर्वितर्कः, D) सास्मितः।)

29. निर्बीजसमाधिः किम् ? (A) असम्प्रज्ञातः, B) सम्प्रज्ञातः, C) अवितर्कः, D) सवितर्कः।)

30. क्रियाहेतुः दृढतरसंस्कारः ? (A) प्रवेगः, B) संवेगः, C) आवेगः, D) विवेकः।)

31. 'तीव्रसंवेगानां आसन्नः' - किम् ? (A) संवेगः, B) संवेगः, C) आवेगः, D) समाधिः।)

32. 'भक्तिविशेषः विशिष्टमुपासनं सर्वक्रियाणां ईश्वरार्पणं' - किम् ? (A) जपः, B) तपः, C) प्रणिधानं, D) समाधिः।)

33. क्लेशकर्मविपाकाशयैरपरामृष्टः पुरुषविशेषः - (A) जीवः, B) आत्मा, C) हिरण्यगर्भः, D) ईश्वरः।)

34. अविद्याऽस्मितारागद्वेषाभिनिवेशाः किम् ? (A) अन्तरायाः, B) क्लेशाः, C) वृत्तिः, D) प्रमाणः।)

35. ईश्वरसूचकवाचकः किम् ? (A) प्रणवः, B) अथ, C) कश्चित्, D) कदाचित्।)



Yogasutra MCQ

36. ईश्वरोपासनायाः फलं किम् ? (A)समाधिलाभः, B) भक्तिलाभः, C) उपासनालाभः,D) तपोलाभः।)
37. जात्यायुर्भोगाः किम् ? (A) अन्तरायाः , B) विपाकाः,C) वृत्तयः, D) अविद्या।)
38. चित्तस्य रजसः परिणामः ? (A) दुःखं , B)सुखं, C) मौढ्यं, D) प्रवृत्तिः।)
39. बाह्याभ्यन्तरैः कारणैः मनसः दौःस्थम् - (A) दुःखं, B) सुखं,C) दौर्मनस्यं, D)प्रश्वासः।)
40. प्राणो यद्बाह्यं वायुमाचामतिः सः - (A) प्रश्वासः ,B) श्वासः, C) दुःखं, D)सुखं।)
41. मैत्रीकरुणामुदितोपेक्षाणां सुखदुःखपुण्यापुण्यानां भावनातः - (A) सौहार्दं, B)चित्तप्रसादं, C)कृपा,D) हर्षः।)
42. कौष्ठ्यस्य वायोः प्रयत्नविशेषान्मात्राप्रमाणेन बहिर्निःसारणम् - (A) विधारणं, B) प्रच्छर्दनं , C) निरोधं, D) प्रयत्नं।)
43. मात्राप्रमाणेनैव प्राणस्य वायोर्बहिर्गतिविच्छेदः- (A) प्रच्छर्दनं , B) निरोधं, C) प्रयत्नं, D) विधारणं ।)
44. विशिष्टलिङ्गं किम् ? (A)अन्तःकरणं, B)भूतेन्द्रियाणि, C)बुद्धिः, D)प्रधानं।)
45. निर्विचारसमापत्तेः फलं किम् ?(A) अध्यात्मप्रसादं, B) इन्द्रियप्रसादं, C) चित्तप्रसादं, D) सौहार्दं।)
46. तपःस्वाध्यायेश्वरप्रणिधानानि - (A) राजयोगः,B)कर्मयोगः,C) क्रियायोगः, D)हठयोगः।)
47. प्रणवपूर्वाणां मन्त्राणां जपः - (A)प्रणिधानं, B) स्वाध्यायः, C) यज्ञः , D)कर्मयोगः।)



Yogasutra MCQ

48. अनात्मनि आत्माभिमानः - (A)अस्मिता, B) द्वेषः ,C) सुखं, D)अविद्या।)
49. दृग्दर्शनशक्त्योः एकात्मता -(A) द्वेषः ,B) सुखं, C) अविद्या, D)अस्मिता)
50. दुःखानुशायी किम् ? (A)अस्मिता, B)द्वेषः ,C) सुखं, D) अविद्या।)
51. स्वरसवाही विदुषोऽपि तथारूढः क्लेशः कथं अभिधीयते ? (A) सुखं, B) अविद्या, C) अस्मिता ,D) अभिनिवेशः।)
52. सुखानुशायी किम् ?(A) द्वेषः ,B) रागः,C) अविद्या, D) अस्मिता)
53. क्लेशमूलः किम् ? (A) कर्माशयाः, B) प्रणिधानं, C) स्वाध्यायः, D) तपः।)
54. इहैव जन्मनि जात्यायुर्भोगलक्षणं फलं प्रयच्छन्ति'। किम्?(A) देवताराधना, B) अविद्या, C)अस्मिता , D)अभिनिवेशः।)
55. अलिङ्गं किम् ? (A) बुद्धिः, B) अन्तकरणानि, C)अव्यक्तं, D) महाभूतानि।)
56. दुःखमनागतं - (A) अपरिहार्यं, B) हेयं, C) अस्मिता , D) अभिनिवेशः ।)
57. प्रकाश - क्रिया - स्थितिशीलं भूतेन्द्रियात्मकं भोगापवर्गार्थं - (A) अदृश्यं, B) अस्मिता , C) हेयं, D) दृश्यम् ।)
58. विशेषाविशेषालिङ्गमात्रालिङ्गानि - (A)अस्मिता , B) अभिनिवेशः , C) गुणपर्वाणि , D)क्रियापर्वाणि)

Yogasutra MCQ

59. जातविषयोपरागायामेव बुद्धौ सन्निधिमात्रेणैव पुरुषस्य - (A)अस्मिता, (B)अभिनिवेशः, (C) द्रष्टृत्वं, (D) देवतार्चनम्।)
60. स्वस्वामिशक्त्योःस्वरूपोपलब्धिहेतुः----- (A)प्रणिधानः, (B) स्वाध्यायः, (C) संयोगः, (D) तपः।)
61. कार्यविमुक्तिः कतिविधम्? (A) चतुष्प्रकारः, (B) त्रिप्रकारः, (C) द्विप्रकारः, (D) पञ्चप्रकारः।)
62. अविप्लवा हानोपायः किम् ? (A) विवेकख्यातिः, (B) अविवेकख्यातिः, (C) आत्मख्यातिः, (D) अख्यातिः।)
63. तस्य हेतुरविद्या - कस्य ? (A) संयोगस्य, (B) स्वाध्यायस्य, (C) अभिनिवेशस्य, (D) प्रणिधानस्य।)
64. पुरुषःकेवलः उच्यते - कथम् ? (A) कार्यमुक्त्या, (B) चित्तमुक्त्या, (C)कार्यमुक्त्या चित्तमुक्त्या च, (D) अन्यमुक्त्या।)
65. अहिंसासत्यमस्तेयब्रह्मचर्यापरिग्रहाः किम् ? (A) नियमाः, (B)आसनाः, (C)यमाः (D)प्राणायामाः।)
66. शौचसन्तोषतपःस्वाध्यायेश्वरप्रणिधानानि - (A)नियमाः, (B)आसनाः, (C)यमाः, (D)प्राणायामाः।)
67. जन्मकथन्तासंबोधः कथं सिद्ध्यति ? (A)अहिंसया, (B)सत्येन, (C)अपरिग्रहात्, (D) ब्रह्मचर्येण।)
68. अनुत्तमः सुखलाभः - कथम्? (A)तपसा, (B) सन्तोषात्, (C) शौचात्, (D)अपरिग्रहात्।)
69. श्वासप्रश्वासयोर्गतिविच्छेदः - - - (A)नियमः, (B) आसनः, (C) यमः, (D)प्राणायामः।)
70. चित्तस्य देशबन्धः किम् ? (A)आसनः, (B) यमः, (C) धारणा, (D)प्राणायामः।)
71. प्रत्ययैकतानता किम् ? (A) धारणा, (B) प्रत्याहारः, (C) प्राणायामः, (D)ध्यानम्।)
72. अर्थमात्रनिर्भासं स्वरूपशून्यमिव ----- (A)नियमाः, (B) समाधिः, (C) यमाः, (D) प्राणायामाः।)
73. स्थिरसुखमिति निर्वचनेन उक्तं योगाङ्गम् ? (A)नियमः, (B)आसनः, (C)समाधिः, (D) यमः।)

Yogasutra MCQ

74. द्वन्द्वानभिघातः कथम्? (A)प्रणवजपात्, B) आसनजयात्, C) ईश्वरप्रणिधानात्, D) शौचात्।)
75. धारणाध्यानसमाधित्रयं शास्त्रे कथं व्यवहियते ? (A) संयमः, B) आसनः, C) समाधिः, D) यमः।)
76. स्वविषयाऽसंप्रयोगे इन्द्रियाणां चित्तस्वरूपानुकारः किम् ? (A) यमः, B) धारणा, C) प्रत्याहारः, D) प्राणायामः।)
77. शरीरेन्द्रियमनःसु वीर्यप्रकर्षः कथं आगच्छन्ति ? (A)अहिंसया , B)ब्रह्मचर्येण, C) अस्तेयेन ,D) अपरिग्रहेण ।)
78. ततः क्षीयते प्रकाशावरणं - कस्मात् ? (A) अहिंसया , B) ब्रह्मचर्येण, C) अस्तेयेन , D)प्राणायामात् ।)
79. ततः परमा वश्यतेन्द्रियाणां - कथम् ? (A) अहिंसया , B) ब्रह्मचर्येण, C) अस्तेयेन ,D) प्रत्याहारेण ।)
80. पातञ्जलिमते भोजराजकृतं विवृतिः - (A) भामतिः, B) राजमार्ताण्डवृत्तिः ,C) श्रीभाष्यं , D) टुप्टीका।)

1)

Answer Key:- 1-c, 2-a, 3-a, 4-b, 5-b, 6-a, 7-b, 8-d, 9-b, 10-c, 11-a, 12-a, 13-c, 14-b, 15-b, 16-b, 17-d, 18-c, 19-a, 20-a, 21-b, 22-b, 23-b, 24-a, 25-b, 26-b, 27-b, 28-d, 29-a, 30-b, 31-d, 32-c, 33-d, 34-d, 35-a, 36-a, 37-b, 38-a, 39-c, 40-b, 41-b, 42-b, 43-d, 44-b, 45-a, 46-c, 47-b, 48-d, 49-d, 50-b, 51-d, 52-b, 53-a, 54-a, 55-c, 56-b, 57-d, 58-c, 59-c, 60-c, 61-a, 62-a, 63-a, 64-c, 65-c, 66-a, 67-c, 68-b, 69-d, 70-c, 71-d, 72-b, 73-b, 74-b, 75-a, 76-c, 77-b, 78-d, 79-d 80-b.

